

ת"פ 2745/02/15 - מדינת ישראל נגד רדיו א-שמש בע"מ, סוהיל כראם

בית דין אזורי לעבודה בנצרת

ת"פ 2745-02-15
ת"פ 35563-06-16

לפני:

כב' הנשיאה ורד שפר

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

-

הנאשמים:

1 רדיו א-שמש בע"מ
2 סוהיל כראם
ע"י ב"כ: עו"ד אליאס אבו זלף

גזר דין

1. הנאשמת מס' 1 הנה חברה פרטית העוסקת בתחום הרדיו הטלביזיה והפרסום (להלן: "**הנאשמת**").

הנאשם מס' 2 כיהן בתקופה מושא כתבי האישום כמנכ"ל הנאשמת (להלן: "**הנאשם**").

כנגד הנאשמים הוגשו שני כתבי אישום, שהנם מושא גזר דין זה.

בכתב האישום שבת"פ 2745-02-15 (להלן: "כתב האישום הראשון") עסקו האישומים בתלושי שכר שלא נערכו כדן, בפדיון חופשה, ובניכוי סכומים משכרו של העובד ג'ורג' מחשי מבלי שהועברו ליעדם (תשלומי תגמולים לקופת גמל), וזאת בגין ארבעה חודשי עבודה, בין החודשים 07/2010 ו- 10/2010.

כתב האישום שבת"פ 35563-06-16 (להלן: "כתב האישום השני") עסק בניכוי סכומים משכרה של העובדת אבו אסעד דימה מבלי שהועברו ליעדם (תשלומי תגמולים לקופת גמל), וזאת בגין שבעה עשר חודשי עבודה, בין החודשים 01/2010 ו- 05/2011.

לאחר דין ודברים הגיעו הצדדים לידי הסדר כולל שבו הנאשמת תודה ותורשע בכל האישומים שיוחסו לה בשני כתבי האישום.

עמוד 1

בכל הנוגע לנאשם הוסכם על המרת כתב האישום בהתראה, במסגרת הסדר מותנה לפי סימן א.1. לחוק סדר הדין הפלילי, תוך שלאחר שיעמוד בתנאים שיוצבו על ידי המאשימה, בגדרם תשלום לאוצר המדינה בסך 14,600 ₪, יבוטלו כתבי האישום נגדו.

באשר לנאשמת, ההסדר הכולל התפצל לשני חלקים, כאשר החלק הראשון יכול את האישומים הראשון והשלישי שבכתב האישום הראשון (שענינם, כפי שצוין לעיל, פגמים בתלושי השכר ואי תשלום פדיון חופשה) ויושת עליה קנס בסך של 21,000 ₪, שיסולם ב - 15 תשלומים חודשיים רצופים ושווים.

חלקו השני של ההסדר - הוא הסדר טיעון פתוח, אשר יתייחס לסעיפי האישום בשני כתבי האישום אשר נוגעים לאי העברת כספים שנוכו משכר שני העובדים ליעדם.

הוסכם, כי הסדר הטיעון הפתוח יכול גם התייחסות לשאלה האם תחויב הנאשמת לחתום התחייבות, כפי שתדרוש המאשימה, להימנע מביצוע עבירה ובאילו תנאים, וזאת ביחס לכל העבירות בהן תורשע.

ההסכמות האמורות קיבלו תוקף של החלטה שיפוטית, והצדדים השלימו את הליך ההסדר המותנה לפי סעיף 67א ואילך לחוק סדר הדין הפלילי ביחס לנאשם, והתיקים נקבעו להשמעת הטיעונים לעונש בכל הנוגע לנאשמת.

2. במועד שנקבע להשמעת הטיעונים לעונש, הודיע ב"כ הנאשמת, לראשונה, כי הוא מבקש לבטל את הרשעתה.

נוכח עיתוי העלאתה של הבקשה לביטול ההרשעה, שב"כ הנאשמים הדגיש שהוא רואה בה חלק מהטיעונים לעונש, הוסכם שב"כ המאשימה יטען לעונש, ולאחר שב"כ הנאשמת יטען גם הוא יוכל ב"כ המאשימה להשלים טיעונו בכתב לעניין הבקשה לבטל את ההרשעה, וכך היה.

יש לדון, אם כן, ראשית, בבקשה לביטול ההרשעה, וככל שתידחה - לגזור דינה של הנאשמת.

הבקשה לביטול ההרשעה

3. להלן תמצית נימוקיו העיקריים של ב"כ הנאשמת לעניין הבקשה -

א. לאחר חקיקת החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה תשע"ב 2011 (להלן: "חוק האכיפה"), מדיניות האכיפה של המאשימה מביאה לכך שנדיר שיוגש כתב אישום בנסיבות דוגמת אלה שהן מושא כתבי האישום בענייננו.

יש ליישם מדיניות זו גם בנסיבות המקרה דנן, והיא ניתנת להחלה חרף העובדה שעבירות נעברו

לפני חקיקת החוק להגברת האכיפה, שכן טרם ניתן גזר דין.

על פי אותה מדיניות, קיימים קריטריונים לנסיבות מסוימות שהמאשימה רואה בהן מקילות במיוחד, ובעניין אין צורך בנקיטת הליכי אכיפה וכמובן שלא להגיש כתבי אישום, וזאת מקום בו הסכום שלא שולם אינו עולה על 5% מהשכר - וכך הוא בעניינו.

ב. לאור הסכומים הנמוכים שנוכו משכרם של העובדים המוזכרים בכתבי האישום, יתכן אף לומר שלנאשמת עומדת הגנת זוטי דברים.

הלכה למעשה מקום בו במקרים דומים הוטלו עיצומים כספיים על מעסיקים - אלה בוטלו משהוגשו עררים, לאור גובהם המזערי של הסכומים שנוכו משכר העובדים.

ג. בעניינו, הנאשמת עוד בטרם הגשת כתבי האישום נקטה בשורה של צעדים שמקיומם ניתן ללמוד שהיא הפנימה את הצורך בהגנה על זכויות העובדים, מינתה חשבת שכר, שכרה שירותי רואה חשבון שהכין תוכנית כללית שכוללת גם פיקוח על כך שלא תהיה הפרה של זכויות עובדים, וככל שהיו הפרות הן תוקנו ושולם לעובדים כל המגיע להם, כך שמטרת החקיקה הושגה, ואין צורך בהרתעה בעניינה של הנאשמת.

ד. המחדלים מושא כתבי האישום נבעו מנסיבות שלא בשליטת הנאשמת. סוכן הביטוח שהיה אחראי על הביטוחים באותה תקופה חלה במחלה קשה ותקופה קצרה לאחר מכן הלך לעולמו, הנאשמת סמכה עליו וחשבה שהניכויים מועברים לקופות הפנסיה ובדיעבד התברר שלא ויש להצר על כך.

ה. הנאשמת ביחד עם כמה חברות קשורות אליה באותה שליטה, מעסיקה מאות עובדים ומפרנסת מאות משפחות.

הנאשמת היא חברה מעין "ציבורית" כי יש לה זיכיון מהרשות השנייה להפעיל רדיו אזורי יחידי במגזר הערבי והרשעתה עלולה לפגוע בה קשות ובצורה אנושה, ככל שהרשות השנייה תסרב לחדש את הזיכיון בגלל הרשעה כזו.

במסגרת העבודה הציבורית שלה כרדיו אזורי, הנאשמת תרמה רבות לעיגון והגנה של זכויות עובדים במיוחד במגזר הערבי, עשתה קמפיינים למטרות חברתיות חשובות, למיגור אלימות במגזר הערבי ולהגברת המודעות של העובדים לזכויותיהם.

בית הדין גם יוכל להשית על הנאשמת התחייבות ואף עונש של "צ", במסגרתו אפשר להטיל עליה לקיים קמפיינים נוספים בעניין זכויות עובדים.

4. להלן תמצית נימוקיה העיקריים של המאשימה לעניין הבקשה -

א. המקרים מושא כתבי האישום אינם נמנים עם המקרים המיוחדים והחריגים ביותר שבהם יש מקום לסטות מן הכלל לפיו מי שהובא לדין פלילי ונמצא אשם - יורשע בעבירות שיוחסו לו.

על פי ההלכה הפסוקה, הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני גורמים - ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

בכל מקרה, הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההפך שומה עליו לשכנע את בית-המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי.

(ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל פד"י נב(3) 337, להלן: "עניין כתב").

גם על פי ההלכה שנפסקה לאחרונה, בעניין חדוות הורים (ע"פ 57160-01-14, מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ ואח' מיום 08/11/14), נקבע כי ביטול הרשעה ייעשה רק במקרים חריגים ביותר, כאשר קיים חוסר הלימה בין התועלת שבהרשעת הנאשם לבין הנזק שייגרם לו עקב ההרשעה.

ב. בענייננו, אין בטיעוני הנאשמת בהקשר זה כדי להצדיק את ביטול ההרשעה.

הנאשמת לא הצביעה על מהותה המסוימת של הפגיעה שצפויה לה ככל שתורשע, ולעומת זאת הימנעות מהרשעה בנסיבות המקרה דנן תפגע באופן מהותי בשיקולי הענישה המקובלים בתיקים כגון דא.

הנאשמת לא הוכיחה שייגרם לה נזק מוחשי קונקרטי ככל שתיוותר הרשעתה על כנה, וטענה בעניין זה טענות כלליות בעלמא.

זאת ועוד - הנאשמת הורשעה כבר על פי הודאתה באישומים הנוספים בכתב האישום הראשון, והרשעות אלה נותרו על כנן וביטולן לא התבקש, והנאשמת לא הצביעה על אבחנה עניינית בין האישומים שיוותרו על כנם לבין אלה בהם עסקינן כעת.

ג. אשר לטענה לפיה במקרים דוגמת זה בו עסקינן מדיניות המאשימה להגברת האכיפה הנה לפעול במישור המנהלי, הרי שדינה להידחות, שכן עוד בשנת 2012 הוצא נוהל משרד התמ"ת לעניין הפניית תיקים להליכים פליליים, ובו נקבע כי מנגנון האכיפה המנהלית של עיצומים כספיים יופעל רק ביחס להפרות של חוקי העבודה שמועד ביצוען החל מיום כניסתו של חוק הגברת האכיפה לתוקף, בעוד שבענייננו ההפרות נעשו עובר למועד זה.

דין והכרעה -

ההיבט הנורמטיבי -

5. הבסיס הנורמטיבי לענישה ללא הרשעה מצוי בסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 אשר קובע כדלקמן: **"הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, ללא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור".** קביעה דומה מצויה בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977: **"מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא ליתן צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות לעניין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש] תשכ"ט 1969 כדין צו מבחן".**

לא מכבר ליבן בית הדין הארצי את גדרי הפעלתה של הסמכות לבטל הרשעה, תוך שהוא מדגיש כי סמכות זו תופעל במשורה [ראו, ע"פ (ארצי) 3043-09-14 **מדינת ישראל נ' עדי מישאלוף** (פורסם בנבו, 22.11.2016), להלן: **"עניין מישאלוף"**].

בצטטו מההלכה הפסוקה הפנה בית הדין בעניין מישאלוף לקביעות לפיהן הכלל הרחב הוא כי מקום בו הוכחה אשמתו של אדם, יש, בדרך כלל, להרשיעו בדין, והרשעת נאשם בעקבות הוכחת אשמתו מממשת את אכיפת החוק באופן שוויוני.

לצד זאת, המציאות האנושית מולידה מצבים קיצוניים שאינם מתאימים להחלת העיקרון העונשי הרחב המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת האשמה. במצבים חריגים ומיוחדים, כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין התועלת שתצמח לחברה ולאינטרס הציבורי מקיומה של הרשעה, נתון בידי בית המשפט הכוח להחליט, כי חרף אשמתו של הנאשם הוא לא יורשע בדין.

סמכות זו תופעל במשורה ובמצבים חריגים ויוצאי דופן.

הדין הוא, אם כן, שבבוא הערכאה השיפוטית לדון בשאלה האם יש להימנע מהרשעה או לבטלה במקרה נתון, הרי שעליה לבחון קיומם של שני תנאים - מצטברים - האחד, מסקנה לפיה ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, והשני - קביעה כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על הרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. יודגש, כי הנאשם הוא זה שעליו להוכיח את מהות הפגיעה שצפויה לו עקב ההרשעה והיקפה.

שהרי - אין ספק כי הרשעה בפלילים גורמת נזק לכל אדם או תאגיד, אלא שזו התוצאה של הוכחת אשמה בהליך פלילי.

בית הדין הארצי אף עמד על השלכתו של תיקון 113 לחוק העונשין (הבניית הענישה) על האפשרות

להימנע מהרשעה וציין כי "השיקול המרכזי המנחה את בית המשפט בהחלטה שלא להרשיע את הנאשם הוא יחס בלתי מידתי בין התועלת שבהרשעת הנאשם לבין הנזק שעתידי להיגרם לו כתוצאה מכך..."

[ראו, ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל - חדוות הורים ואביאל רוזנוולד (פורסם בנבו) 8.11.2014, להלן ולעיל "עניין חדוות הורים"].

6. בעניינו -

אקדים את המאוחר ואומר כי לאחר שבחנתי את מכלול נסיבות העניין וטיעוני הצדדים, באתי לידי המסקנה כי אין הצדקה לבטל את הרשעתה של הנאשמת באישומים הנוגעים לאי העברת הכספים שנוכו מהעובדים ליעדם, וזאת מהנימוקים המצטברים הבאים -

א. כלל טיעוניה של הנאשמת אשר לנזק שייגרם לה, ככל שתורשע באישומים האמורים, הובאו באופן כוללני ולא נתמכו במאומה, בין במסמך ובין בעדות, כך שוודאי שאין לומר שהורם על ידיה הנטל להוכיח שהרשעתה תסב לה נזק כבד משקל.

דברים אלה יפים ביתר תוקף בהינתן העובדה שהנאשמת אינה מבקשת לבטל את הרשעתה ביתר האישומים בהם הודתה ולעניינם נגזר דינה, כך שממילא הינה כבר בגדר מי שהורשעה בביצוע עבירות בניגוד לחוקי העבודה, לרבות עבירה בניגוד לחוק הגנת השכר.

ב. טענת הנאשמת לפיה לאור הנחיות שהוצאו בשנת 2014 ניתן היה מנקיטת הליך פלילי בגין האישומים המדוברים - לא ברור איזה לבוש משפטי היא עוטה עליה.

ככל שכוונתה לכך שעסקינן, לכאורה, באכיפה בלתי שוויונית (ולא כך שנקבעה בעקבות החוק להגברת האכיפה ומכוחו, הרי שטענה שכזו דינה להידחות, משמדובר במדיניות לאחר מועד ביצוע העבירות בהן עסקינן, והמקרים עליהם הצביע בא כוחה של הנאשמת ככאלה שביחס אליהם הוחלט אפילו להימנע מהטלת עיצום כספי במישור המנהלי - אינם בני השוואה מבחינת ההיקף ומועד ביצוע העבירות - לענייננו.

ככל שכוונתה ששיקול הדעת בבסיס החלטת המאשימה לנקוט בהליך סביר (וגם כך לא נטען מפורשות) - ברור שדין הטענה להידחות שכן כאמור החוק להגברת האכיפה עיצומים כספיים נכנסו לתוקף לאחר מועד ביצוע העבירות דנן, ובכל מקרה, נוכח החומרה שמייחס המחוקק לעבירות בהן מדובר - ההחלטה לנקוט בהליך פלילי בנסיבות העניין סבירה ואינה מצדיקה התערבות בשיקול דעתה של המאשימה.

ג. כך או כך, לא מצאתי שעסקינן במקרה שנכון להגדירו כחריג עד כי קיים חוסר הלימה ברור ובוטה בין הנזק שייגרם לנאשמת עקב הרשעתה באישומים בהם מדובר לבין האינטרס

שבהרשעת מעסיקים שניכו משכר עובדיהם כספים ולא העבירו אותם

החברתי והציבורי
ליעד.

אשר על כן דין הבקשה לביטול ההרשעה להידחות.

משכך יש לפנות לגזירת עונשה של הנאשמת לאור טיעוני הצדדים.

קביעת העונש -

ההיבט הנורמטיבי -

7. ביום 10.1.2012 פורסם תיקון מספר 113 לחוק העונשין התשל"ז - 1997 (להלן: חוק העונשין) בדבר "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה".

בהתאם להוראת התחולה, "**תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו**" והוראותיו "**יחולו על הליכים שביום התחילה טרם ניתנה בהם הכרעת הדין**". בהתאם, ונוכח מועד מתן הכרעת הדין בהליך זה - חל על ענייננו התיקון האמור.

8. בתיקון 113 הדגיש המחוקק את מטרות הענישה בדרכו אל הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. מקרב מטרות הענישה השונות, תיקון 113 נותן עדיפות לעקרון ההלימות - הוא עקרון הגמול: על פי עקרון זה, העונש הראוי לעבריין נגזר ממידת אשמו ומחומרת מעשיו, כאמור בסעיף 40(ב) לחוק העונשין הקובע כי "**העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסמן זה - העיקרון המנחה)**". (ע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013))

9. שלושה שלבים קיימים במנגנון גזירת העונש לפי תיקון 113:

א. שלב ראשון - האם מדובר באירוע אחד או כמה אירועים נפרדים

יש לבחון האם הנאשם הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, יש לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. ככל שמדובר באירוע אחד, יש להמשיך לשלבים הבאים וככל שמדובר בכמה אירועים, יש לקבוע עונש הולם לכל אירוע בנפרד או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 יג (א)(ב) **לחוק העונשין**).

ב. שלב שני - קביעת מתחם ענישה

סעיף 40 ג (א) לחוק העונשין קובע:

"בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ט".

יוצא אפוא, כי מתחם הענישה ייקבע בהתאם לעקרון ההלימות, ולשם כך יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

יש לשים לב כי בשלב זה, רק השיקולים הקשורים לביצוע העבירה משוקללים בקביעת מתחם הענישה. נסיבותיו האישיות של הנאשם אינן מובאות בחשבון בשלב זה. אלה יבואו במסגרת קביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה, אך לא בקביעת המתחם עצמו.

אמות המידה אשר יסייעו לקביעת מתחם הענישה הן אלו:

הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו.

מדיניות הענישה המונהגת.

נסיבות הקשורות לביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40 ט ובהן הנזק שצפוי להיגרם מביצוע העבירה, הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה ועוד.

ג. שלב שלישי - גזירת עונשו של הנאשם

לאחר שנקבע מתחם הענישה ההולם למעשה העבירה, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם, בתוך אותו מתחם.

לצורך כך, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ג (ב) לחוק העונשין: **"בתוך מתחם העונש ההולם, יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 יא, ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור, לפי הוראות סעיפים 40 ד ו-40 ה".**

הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, מפורטות בסעיף 40 יא לחוק העונשין, ובהן: **"הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו, הפגיעה של העונש במשפחת הנאשם, הנזקים שנגרמו לנאשם כתוצאה מביצוע העבירה ומהרשעתו, נטילת אחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב, מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי הנזק שנגרם בשלה, שיתוף פעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק, כאשר כפירה באשמה וניהול משפט ע"י הנאשם לא יזקפו**

לחובתו, התנהגות חיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, נסיבות חיים קשות של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה, התנהגות רשויות אכיפת החוק, חלוף הזמן מאת ביצוע העבירה, עברו הפלילי של הנאשם או העדרו".

ניתן לגזור עונש החורג ממתחם הענישה, במידה והתקיים אחד משני אלה: האחד, חריג לקולא, אם "מצא כי הנאשם השתקם או יש סיכוי של ממש שישתקם (סעיף 40 ד (א) לחוק העונשין); השני, חריג לחומרה, אם "מצא כי יש חשש ממשי שהנאשם יחזור ויבצע עבירות וכי החמרה בעונשו והרחקתו מן הציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור" (סעיף 40 ה לחוק העונשין).

מן הכלל אל הפרט

10. **האם מדובר באירוע אחד**

במקרה בו עסקינן, הנאשמת הורשעה בעבירה של אי העברת סכומים שנוכו משכר שניים מעובדיה למי שיועדו, ביחס לחודשים שפורטו בסעיף 1 רישא לעיל.

לטענת המאשימה, יש לראות בכל חודש בו נוכו הכספים מבלי שהועברו ליעדם בגין כל אחד מהעובדים אירוע נפרד.

לגישתה, כל ניכוי אשר נוכה משכר העובד ולא הועבר לתעודתו, הוא אירוע בפני עצמו, כל ניכוי נעשה במועד אחר ומתייחס לשכר של חודש שונה ולעובד אחר באותו חודש.

לטענת הנאשמת

יש לראות בניכויים שנעשו כמסכת עובדתית אחת, שכן כל הניכויים נעשו ביחס לאותם שני עובדים, כאשר התקלה שגרמה לאי העברת הניכויים היא אותה תקלה ומדובר בתקופה נמשכת, אשר התרחשה בסמיכות זמנים להוצאת הצו בעניין פנסיית חובה.

11. **הדין החל -**

ההלכה הפסוקה היא כי יש להבחין בין "אירוע" לבין "מעשה", כאשר המונח "אירוע" הוא רחב יותר ויכול לכלול מספר מעשים, כאשר מדובר במספר עבירות אשר יש ביניהן קשר הדוק וקביעת מתחם עונש הולם לכל אחת מהעבירות בנפרד תהא הפרדה מלאכותית (ראו עניין חדוות הורים שהוזכר לעיל).

כמו כן עמד על כך בית המשפט העליון בעניין דלאל (ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל** [פורסם בנבו] (3.9.15)), במסגרתו נקבע מבחן הקשר ההדוק ומבחני עזר נוספים, כדלקמן: " **כדי לעמוד על עוצמת הקשר שבין העבירות שומה על בית המשפט לעמוד על נסיבותיו העובדתיות של העניין שלפניו, ולבחון אם יש בהן כדי להצביע על קשר הדוק בין העבירות. נסיבות עובדתיות אלה מהוות "מבחני עזר"**

לקביעת עוצמת הקשר....."

"בבחינת הנסיבות העובדתיות, מן ההכרח לבית המשפט להעמיד לנגד עיניו את השאלה האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהווייתו".

לצד האמור לעיל הדגיש בית הדין הארצי בעניין חדוות הורים כהאי לישנא - "משמעות ההכרה במספר עבירות כ'אירוע אחד' אין משמעה כי מתחם העונש ההולם בגין מכלול האירוע יוגבל בעונש המירבי בגין עבירה יחידה, אלא רק כי מתחם העונש ייקבע ביחס לשילוב העבירות ולא בהתייחס לכל אחת מהן בפני עצמה. משכך הן בעת קביעת מתחם העונש ההולם והן בעת גזירת עונשה הספציפי של המשיבה- תילקח בחשבון העובדה כי הורשעה בשש עבירות של העסקת עובד זר שלא כדין".

12. בענייננו, לאחר ששקלתי את מכלול נסיבות העניין, באתי לידי מסקנה שמדובר ב"אירוע אחד" כהגדרתו בהלכה הפסוקה.

אמנם, מדובר בשני עובדים שונים, כאשר לגבי האחד לא הועברו הניכויים משך ארבעה חודשים בשנת 2010 והשנייה משך 17 חודשים בשנים 2010-2011; ואמנם, כל ניכוי נעשה במועד אחר, משכר של חודש אחר, ומדובר בפעולות שהמחוקק ראה בחומרה רבה.

יחד עם זאת, מדובר באותו מעשה (שבצידו אותו מחדל) שהתבצע בפרק זמן מוגדר, באותן נסיבות נטענות בדיוק (מחלתו ופטירתו של סוכן הביטוח), ומוצאת אני שהפרדה בין כל אחד מהמקרים תהא מלאכותית.

לפיכך, מצאתי, כאמור, שנכון יהא לראות בניכויים מושא האישומים כ"אירוע אחד" שהתמשך מהלך תקופה בת 17 חודשים, בחלקם ביחס לשני העובדים, כאשר ריבוי המקרים ישמש כנסיבה לחומרה, להבדיל מקביעה של מתחם הענישה על בסיס מכפלת "יחידות העבירה" בשיעורי הקנס המנהלי או הפלילי המוטל על כל יחידת עבירה.

[ראו, בשינויים המחויבים, ע"פ (ארצי) 57564-06-15 ב.ג. מוקד אבטחה בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.03.2016).]

קביעת מתחם הענישה

13. במסגרת קביעת מתחם הענישה, יש לתת משקל לחומרת העבירה של אי העברת כספים, אשר נוכח משכר העובד ולא הגיעו לקופת הגמל. חוק הגנת השכר הינו חוק מגן והפרת החיובים הקבועים בו פוגעת בשכר העובד ובתנאיו הסוציאליים. ניכוי כספים משכרו של העובד ואי העברתם במועד לקופת הפנסיה במועד מהווה הפחתה משכרו של העובד שלא כדין. מעשה זה אף עלול להעמיד את העובד בסיכון שלא יהיה מבוטח אם יקרה, חלילה, בתקופה זו מקרה המזכה אותו בזכאות כלשהי, ויש בכך כדי לפגוע בביטחונו הסוציאלי של העובד, בעתידו הכלכלי ועתיד בני משפחתו, ועל כן לא כל פיצוי שיינתן

עמוד 10

ע"י המעביד בשיעור ההפרשה בפועל - יוכל לכפר על העבירה.

עיון בסעיפי העונשין בחוק הגנת השכר מעלה כי המחוקק התייחס בחומרה רבה לניכוי סכומים משכר העבודה של העובד, ואי העברתם לקופת הפנסיה כנדרש, וצדק ב"כ המאשימה בענייננו בהפנותו לעונש החמור שהטיל המחוקק במקרה זה לעומת עבירות אחרות הנזכרות בחוק הגנת השכר.

14. עיון בפסיקת בתי הדין ובמתחם הענישה שנקבע באשר לעבירות של אי העברת כספים שנוכו משכרו של עובד, בניגוד לחוק הגנת השכר מראה את התמונה הבאה -

ת"פ (אזורי ב"ש) 9933-03-14 **מדינת ישראל נ' באולינג אשדוד בע"מ** (פורסם בנבו, 16.03.2015) - נקבע כי מתחם הענישה הראוי הינו בסך שבין 25,000 ₪ לבין 75,000 ₪.

בת"פ (ב"ש) 31434-05-11 **מדינת ישראל נ' מפעלי נייר ירושלים ונאמן (2000) בע"מ** (ניתן ביום 21.8.13) במסגרת גזר הדין נקבע כי מתחם הענישה הראוי בגין עבירה על חוק הגנת השכר הינו בין 25,000 ₪ ל- 75,000 ₪. בית הדין השית על הנאשמת קנס בסך 50,000 ₪ בגין ניכוי שכר של 15 חודשי העסקה.

בת"פ (ב"ש) 1360/09 **מדינת ישראל נ' נועם עולם של שינה בע"מ ואח'** (ניתן ביום 2.12.14) דובר בנאשמת שהייתה מצויה בהליכי פירוק והאישום שיוחס נגדה היה ביחס ל- 17 יחידות עבירה. במסגרת הסדר טיעון סגור הורשעה הנאשמת בסכום סמלי של 18 ₪, וזאת בשל היותה חברה חדלת פירעון המצויה בחובות רבים לנושיה.

בת"פ (ב"ש) 23145-11-11 **מדינת ישראל משרד הכלכלה נ' ח.א.ש מערכות ושרותים בע"מ** (2.9.14) נקבע מתחם ענישה לשלוש יחידות עבירות בתחום שבין 30,000 ₪ לבין 150,000 ₪ ובית הדין השית על הנאשמת קנס בגבול התחתון בסך 30,000 ₪ לשלוש עבירות, ובסך הכול סך 10,000 ₪ לעבירה. בת"פ (חי') 56203-05-14 **מדינת ישראל נ' מרכז הורים נהריה בע"מ ואח'** (26.11.14) נקבע מתחם ענישה, ל- 73 יחידות עבירה (שכללו גם אי העברת ניכויים וגם עבירות נוספות בניגוד לחוק הגנת השכר), בתחום שבין 100,000 ₪ לבין 500,000 ₪ ובמסגרת הסדר טיעון סגור הורשעה הנאשמת בקנס בסך 120,000 ₪ בגין שני האישומים גם יחד.

במסגרת ש"מ (ב"ש) 6033-09-10 **מדינת ישראל נ' ס.מ. אבושולדום בע"מ** (12.08.2014) בית הדין אימץ את מתחם הענישה לגבי עבירות על חוק הגנת השכר שנקבע בעניין מפעלי נייר שהינו בסך שבין 25,000 ₪ לבין 75,000 ₪ והטיל על החברה, בהיעדר טיעונים לעונש מטעם הנאשמת, קנס לפי רף הענישה העליון בסך 75,000 ₪ ליחידת עבירה.

בתפ (ת"א) 61219-01-13 **מדינת ישראל נגד עקיבא**, (20.11.15), הורשע הנאשם, על פי הודאתו בעבירה של מעביד שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו יועדו הסכומים. על אף החומרה שיש בעבירות בהן הורשע, מצא בית הדין צידוק לחרוג ממתחם הענישה ולהשית על הנאשם קנס מינימאלי, ופסק קנס של 10,000 ₪ (בגין 8 יחידות עבירה).

בת"פ (אזורי ת"א) 1140-10 **מדינת ישראל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה נ' יקר הנדסה בע"מ** (פורסם בנבו, 21.03.2016) נקבע כי מתחם הענישה הראוי הינו בסך שביין 25,000 ₪ לבין 75,000 ₪.

בת"פ (אזורי י-ם) 57569-02-14 **מדינת ישראל נ' ערד - בראסרי בע"מ** (פורסם בנבו, 24.09.2015) מדובר היה ב-4 עובדים, כאשר לכל אחד מהם לא הועברו הניכויים לקופת הפנסיה במועד במשך 3 חודשים, ובית הדין ראה התייחס לכלל אירוע של אי העברת כספים לגבי כל עובד כ-3 אירועים, וחרף זאת קבע כי מתחם הענישה הראוי הוא בין 25,000 ₪ לבין 100,000 ₪ לכלל יחידות העבירה יחד.

בת"פ (אזורי ת"א) 51826-11-11 **מדינת ישראל נ' מיכל תעשיות טכסטיל בע"מ** (פורסם בנבו, 03.12.2014) ביקשה המאשימה לקבוע את הרף המקסימאלי ביחס לעבירה של ניכוי כספים ואי העברתם במועד, בגובה של 10% עד 30% מהקנס המקסימאלי בשיעור של 1,130,000 ₪, ובאותו מקרה דובר ב-6 יחידות עבירה.

בית הדין קבע שהרף העליון במתחם הענישה הינו 565,000 ₪, והשית קנס של 56,500 ₪ על החברה המעסיקה.

בת"פ (אזורי ת"א) 37724-11-10 **מדינת ישראל נ' יבטח בע"מ** (פורסם בנבו, 18.11.2015) דובר בניכויים משכרם של שלושה עובדים וב-22 יחידות עבירה, ובית הדין מצא כי בשל שיקולים של חלופת הזמן מאז ביצוע העבירות והליך פשיטת רגל של בעלי החברה והליך פירוק של החברה עצמה, יש לקבוע מתחם קנס נמוך מזה שנקבע בגזרי הדין שנסקרו בפסק הדין, והעמיד אותו על בין 6,000 ₪ ל-25,000 ₪, ולבסוף השית קנס בסך 6,000 ₪ על בעלי החברה ובסך שקל חדש אחד על החברה בפירוק.

לעומת זאת בת"פ (אזורי ב"ש) 22624-04-12 **מדינת ישראל/משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה נ' ים המלח, רויאל הוטל מנג'מנט בע"מ** (מיום 05/03/17) דובר על 13 יחידות עבירה שבית הדין ראה אותן כאירוע אחד, והעמיד את מתחם הענישה בין 1,130,000 ₪ לבין 30% מהרף המירבי (שהינו 1,130,000 ₪ על עבירה יחידה), דהיינו 339,000 ₪, והשית על הנאשמת קנס בסך של 400,000 ₪.

15. בנוסף לאמור לעיל, הרי שלעניין מתחם הענישה יש לקחת בחשבון שהעבירה נעברה ביחס לשני עובדים בלבד ממתוך עובדיה הרבים של הנאשמת, ואת הרקע שלא הובעה מחלוקת לגביה, לפיו מדובר בסוכן ביטוח שסבל ממחלה קשה והלך לעולמו.

עוד יש לזכור שכלל הסכומים שנוכו מהעובד מחשי הסתכם ב-255.3 ₪, ומהעובדת אבו אסעד 1340.87 ₪.

לצד זאת יש לקחת בחשבון את העובדה שבנוגע לעובדת אבו אסעד דימה עסקינן בניכוי כספים ואי העברתם ליעדם במשך שבעה עשר חודשים.

בנוסף יש לקחת בחשבון את העובדה שהנאשמת שיתפה פעולה בחקירתה והודתה בביצוע העבירות מושא כתב אישום.

16. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, מוצאת אני שמתחם הנסיבות המקרה דנן ראוי שיועמד על הסך המקסימלי של 565,000 ₪, ועל הסך המינימלי של 113,000 ₪.

17. אשר לנסיבות נוספות שאינן קשורות לביצוע העבירות, לקחתי בחשבון שכתבי האישום הוגשו בחלוף שנים כארבע שנים לאחר ביצוע העבירות.

בעקבות החקירה שנערכה, כך לפחות לטענת הנאשמת שלא נסתרה על ידי המאשימה - שילמה הנאשמת לעובדים את הכספים אשר לא הועברו לקופת הגמל, וביצעה תיקונים רבים במערך הטיפול בשכר עובדיה, וזאת עוד בטרם הוגשו כתבי האישום.

בהינתן מכלול השיקולים שפורטו לעיל, מוצאת אני כי יש להקל עם הנאשמת, וכי תכלית הענישה תוגשם גם על דרך השתת קנס שיועמד על הרף התחתון של מתחם הענישה.

אשר על כן, הנני משיתה על הנאשמת קנס בסך של 113,000 ₪ אשר ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים בני 11,300 ₪ כל אחד, החל מיום 15/05/17.

18. הנאשמת באמצעות מנהלה תחתון, בתוך 15 יום ממועד קבלת גזר דין זה, על התחייבות להימנע מביצוע עבירות בניגוד להוראות סעיף 25ב(ג) לחוק הגנת השכר במשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן, תישא בתשלום קנס בסך של 1,113,000 ₪.

19. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מיום שיומצא להם גזר הדין, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

ניתן היום, כ' ניסן תשע"ז, (16 אפריל 2017), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.